

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

KPB.410.001.06.2022

Pan
gen. dyw. SG Tomasz Praga
Komendant Główny Straży Granicznej

Komenda Główna Straży Granicznej
al. Niepodległości 100
02-514 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001- Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.
przez Komendanta Głównego Straży Granicznej w ramach części 42
– *Sprawy wewnętrzne*

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 12, F +48 22 444 56 29
kpb@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Główna Straży Granicznej (dalej także: KG SG, Komenda) al. Niepodległości 100, 02-514 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	gen. dyw. SG Tomasz Praga, Komendant Główny Straży Granicznej (dalej także: Komendant), data objęcia stanowiska 23 stycznia 2018 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontrolerzy	Adam Zakrzewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPB/16/2022 z 11 stycznia 2022 r. Daniel Michalecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPB/17/2022 z 11 stycznia 2022 r. (akta kontroli T. I, str. 1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2021 r. Komendy Głównej Straży Granicznej, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – działania związane z windykacją należności, – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none"> – szczegółowej kontroli windykacji zaległości, – analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy stanu zobowiązań,
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności*.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. przez Komendanta Głównego Straży Granicznej w ramach części 42 – Sprawy wewnętrzne.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez Komendanta Głównego Straży Granicznej odbywała się zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych³ i przepisach wykonawczych. Nie stwierdzono przypadków dokonywania wydatków w sposób niegospodarny, nierzetelny bądź niecelowy. Przy udzielaniu zamówień publicznych zachowano zasadę uczciwej konkurencji i przestrzegano ustawy Prawo zamówień publicznych⁴ oraz procedur wewnętrznych, a wydatki budżetowe zostały zrealizowane w ramach planu finansowego i rzeczowego jednostki, na zadania podejmowane dla osiągnięcia założonych celów.

Badanie reprezentatywnej próby należności, których termin upłynął, wykazało skuteczne prowadzenie działań windykacyjnych.

Sporządzone sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych zostały opracowane rzetelnie i prawidłowo zarówno pod względem merytorycznym, jak i formalno-rachunkowym, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Funkcjonujący system rachunkowości oraz mechanizmy kontroli zarządczej, dotyczące ewidencjonowania operacji finansowych i gospodarczych zapewniały wiarygodność ksiąg rachunkowych dysponenta.

W toku działań kontrolnych obejmujących wskazane powyżej obszary nie wykryto nieprawidłowości.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

⁴ Z dniem 1 stycznia 2021 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.), tzw. nowe Prawo zamówień publicznych, zwane dalej: „npzp”.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

W 2021 r. dochody budżetowe zrealizowane przez Komendanta Głównego SG (jako dysponenta II stopnia) wyniosły 4 727,5 tys. zł, co stanowiło 56% planowanych (8 491 tys. zł) i 50% zrealizowanych w 2020 r. (9 427,9 tys. zł). Istotna różnica wykonanych dochodów w stosunku do wielkości planowanej na 2021 r. dotyczyła wpływów z tytułu pozostałych odsetek, gdzie zaplanowano kwotę 180 tys. zł, zaś zrealizowano minusowe saldo (-505 tys. zł). Na osiągnięcie ujemnego dochodu miał wpływ zwrot odsetek trzem firmom, w łącznej wysokości 680,8 tys. zł, w wyniku wyroków Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2021 r. i 21 sierpnia 2020 r. Podobna sytuacja dotyczyła wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów, gdzie zaplanowano 1 147 tys. zł, zaś zrealizowano minusowe saldo (-1 803,2 tys. zł). Na osiągnięcie dochodu o wartości ujemnej miał wpływ zwrot, w wyniku opisanych powyżej wyroków, należności głównej w łącznej kwocie 2 158,3 tys. zł. Głównymi źródłami dochodów Straży Granicznej były wpływy w zakresie:

- grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych na łączną kwotę 4 211,2 tys. zł,
- różnych dochodów na łączną kwotę 927,9 tys. zł, w tym głównie rozliczenia faktur za energię elektryczną, rozliczenia szkód w mieniu, zwrotu zasiłku na zagospodarowanie oraz sprzedaży surowców wtórnych,
- dochodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych: Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze na łączną kwotę 534,4 tys. zł,
- usług na łączną kwotę 53,8 tys. zł.

W 2021 r. dochody budżetowe zrealizowane przez KG SG (jako dysponenta III stopnia) wyniosły -2 048,9 tys. zł, co stanowiło -137% planowanych (1 491 tys. zł) i -106% zrealizowanych w 2020 r. (1 931,5 tys. zł). Na ujemne saldo dochodów zasadniczy wpływ miały opisane powyżej zwroty środków w wyniku wyroków Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Głównymi źródłami pozostałej części dochodów⁶ były wpływy w zakresie:

- grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych w wysokości 512,9 tys. zł, w tym głównie z tytułu kar administracyjnych nałożonych na przewoźników lotniczych (PNR⁷),
- usług w wysokości 12,2 tys. zł,
- rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych w wysokości 15,2 tys. zł.

(akta kontroli T. II str. 6-221; T. III str. 8-29)

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Tj. bez uwzględniania zasądzonych zwrotów środków.

⁷ Dane o przelocie pasażera (ang. *Passenger Name Record*).

Należności pozostałe do zapłaty w SG na koniec 2021 r. wynosiły 77 601,9 tys. zł. W stosunku do 31 grudnia 2020 r. (31505 tys. zł) uległy one zwiększeniu o 46 097 tys. zł. (146%) Największą pozycją (43 720 tys. zł), która odnotowała również największy roczny wzrost (o 43 140 tys. zł) były kary administracyjne nałożone na przewoźników lotniczych PNR. Zgodnie z art. 67 ustawy z dnia 9 maja 2018 r. o przetwarzaniu danych dotyczących przelotu pasażera⁸ Komendant Główny Straży Granicznej w przypadku uchybienia przez przewoźników lotniczych jej przepisom ma obowiązek nakładania kar pieniężnych. Na dzień 31 grudnia 2021 r. w toku było 2 167 takich spraw (decyzji), w tym 1 557 wymagalnych, takich których termin płatności minął.

Jednocześnie w kontrolowanym okresie nastąpił wzrost zaległości (31 grudnia 2021 r. wynosiły 63 221,5 tys. zł) w stosunku do 2020 r. (31 grudnia 2020 r. wynosiły 30 839,7 tys. zł) o 32 381,8 tys. zł. (105%) głównie z tytułu kar administracyjnych nałożonych na przewoźników lotniczych PNR wraz z odsetkami od nich.

Znaczna liczba naruszeń przepisów ustawy PNR wynika z braku aktywności w zakresie terminowego podłączenia się do systemu przekazywania danych o pasażerach ze strony zdecydowanej większości przewoźników lotniczych wykonujących loty PNR. Od 2018 r. Straż Graniczna kilkakrotnie przeprowadziła akcje informacyjne (wymiana korespondencji, spotkanie informacyjne w siedzibie KGSG), skierowane do przedstawicieli kilkudziesięciu przewoźników lotniczych, których celem było przybliżenie rozwiązań przyjętych w ustawie PNR. Działania te realizowano też w formule telekonferencji z przedstawicielami krajowych podmiotów i instytucji związanych z branżą lotniczą (agenci handlingowi⁹, Urząd Lotnictwa Cywilnego, Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”) oraz z przedstawicielami krajowych i międzynarodowych przewoźników i stowarzyszeń przewoźników lotniczych. Rozwiązaniem skierowanym na ograniczenie liczby potencjalnych naruszeń było umożliwienie przekazywania danych PNR bezpośrednio (automatycznie) do właściwego systemu informatycznego (w przypadku gdy przewoźnik posiada techniczne możliwości przekazywania tych danych z wykorzystaniem formatów i protokołów określonych w przepisach wykonawczych). W przypadku małych przewoźników lotniczych, wykonujących przewóz nieregularny lub nie dysponujących infrastrukturą, która umożliwia obsługę protokołów i formatów danych określonych w przepisach wykonawczych, Krajowa Jednostka do spraw Informacji o Pasażerach umożliwiła przekazywanie danych PNR za pośrednictwem internetowego „Portal Małego Przewoźnika”.

(akta kontroli T. II, str. 6-11, 132-220; T. III, str. 3-9; T. IV, str. 3-33, 189)

Szczegółowym badaniem objęto pięć celowo dobranych zaległości wobec KG SG na kwotę łączną 529 tys. zł. Ustalono, że prawidłowo i terminowo podejmowano działania w celu ich wyegzekwowania. Analiza wykazała, że rzetelnie wystawiono upomnienia i tytuły wykonawcze oraz wykonywano inne obowiązki wynikające z przepisów, w tym wzywano dłużników do zapłaty, występowano z powództwem do sądu wraz z wnioskami o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi wykonawczemu, występowano do komornika o wszczęcie egzekucji. Nadzór i kontrola w zakresie windykacji należności Skarbu Państwa były prowadzone przez Komendanta Głównego SG poprzez: weryfikację i analizę sprawozdawczości składanej przez komendantów oddziałów SG, kwartalne analizy dotyczące wykonania planu dochodów i wydatków oraz miesięczne informacje z wykonania planu dochodów przekazywane do Biura

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1783, ze zm., dalej: ustawa PNR.

⁹ Firmy wykonujące usługi w porcie lotniczym na rzecz przewoźników lotniczych.

Finansów KG SG. Kontrolą objęto również jedyny przypadek zawarcia umowy, dotyczącej rozłożenia na raty należności cywilnoprawnej o wysokości 2 tys. zł. Umowa pozwoliła na odzyskanie należności.

(akta kontroli T. IV, str. 34-39, 318-324)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie dochodzenia należności.

W stosunku do zaległości Komendant Główny Straży Granicznej podejmował działania mające na celu ich odzyskanie, w tym zawierał umowy.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2021 r. wydatki Straży Granicznej w kwocie 1 913 747 tys. zł¹⁰ zwiększono w trakcie roku budżetowego per saldo o 1 166 916,6 tys. zł do kwoty 3 080 663,6 tys. zł (tj. o 61%). Zwiększenie nastąpiło w wyniku przeniesienia środków z rezerw celowych (1 029 240 tys. zł), rezerwy ogólnej (10 250 tys. zł) oraz rezerw celowych na finansowanie działań z udziałem środków zagranicznych oraz o charakterze międzynarodowym (154 423 tys. zł).¹¹

W 2021 r. SG wydatkowała 3 080 594,5 tys. zł (z uwzględnieniem kwoty 1 131 171,8 tys. zł wydatków niewygasających z końcem roku), co stanowiło 100% planu po zmianach. W porównaniu do wydatków SG w 2020 r. były one wyższe o 936 089,7 tys. zł (tj. o 43,7%).¹² Przyczyną zwiększenia wydatków była pochodną przyjęcia ustawy z dnia 29 października 2021 r. o budowie zabezpieczenia granicy państwowej¹³, która zaczęła obowiązywać 4 listopada 2021 r. Ustawa ta ustanowiła Komendanta Głównego Straży Granicznej inwestorem tego przedsięwzięcia.

(akta kontroli T. II, str. 289-491; T. IV, str. 8-19, 29-35)

Zrealizowane w 2021 r. wydatki w Komendzie Głównej SG wyniosły 1 331 970,7 tys. zł (z uwzględnieniem kwoty 1 117 711,3 tys. zł wydatków niewygasających z końcem

¹⁰ Plan wydatków SG w związku z nowelizacją ustawy budżetowej na 2021 r. z dnia 1 października 2021 r. zwiększono o kwotę 200 257 tys. zł decyzją w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2021 z dnia 27 października 2021 r. W ramach powyższej kwoty zostały ujęte środki finansowe na realizację zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 123 600 tys. zł, w tym „Budowy zabezpieczenia granicy państwowej” – 115 000 tys. zł, „Rozbudowy budynku administracyjnego przy Al. Niepodległości 100 w m. Warszawa (w zakresie dostosowania obiektu do przepisów ppoż. wraz z nadbudową ostatniej kondygnacji)” – 7 000 tys. zł oraz zadania „Budowa obiektów i przebudowa budynku na potrzeby PSG w m. Częstochowa” – 1 600 tys. zł. Pozostała kwota 76 657 tys. zł dotyczyła środków finansowych na wypłatę specjalnych dodatków motywacyjnych z utworzonego dodatkowego funduszu motywacyjnego w wysokości 6% planowanych na rok 2021 wynagrodzeń osobowych i uposażeń.

¹¹ Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2021 r. w SG wydatki zwiększono także Decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji jako MSWiA o 17.036 tys. zł oraz zmniejszono decyzją Ministra SWiA dalej o 44.032 tys. zł.

¹² W 2020 r. SG wydatkowała 2 144 504,8 tys. zł., w tym 47 794,2 tys. zł wydatków niewygasających z końcem 2019 r.). Suma wszystkich wydatków niewygasających z końcem 2019 r. wynosiła 55 571,9 tys. zł. Różnica wynika z niezrealizowania jednego zakupu z tych środków na sumę 7 777,7 tys. zł.

¹³ Dz. U. poz. 1992.

roku). W porównaniu do 2020 r.¹⁴ wzrosły one o 878 027,4 tys. zł (tj. o 193%).¹⁵ Główną przyczyną wzrostu wydatków w roku 2021 względem roku 2020 zarówno w przypadku SG, jak i KG SG była potrzeba zabezpieczenia granicy państwowej. Na to zadanie KG SG w ciągu roku otrzymała dodatkowe środki w wysokości 1 115 400 tys. zł.

(akta kontroli T. II, str. 6-11, 218-493)

Główną pozycją w wydatkach SG pozostawały wydatki bieżące w wysokości 1 746 266 tys. zł. (56,6% wydatków ogółem). Wydatki majątkowe wyniosły 1 277 547 tys. zł (41,5% wydatków ogółem), a świadczenia na rzecz osób fizycznych 56 782 tys. zł (1,8% wydatków ogółem). Zaplanowane w budżecie środki na wydatki bieżące zostały zrealizowane m.in. na równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla funkcjonariuszy, remonty, zakup materiałów i wyposażenia (w tym paliwa, środków łączności i informatyki, części zamiennych do samochodów) i zakup energii. Wydatki te wykonano w 100% w stosunku do planu po zmianach. Z kolei w KG SG – w związku z koniecznością zabezpieczenia granicy państwowej – struktura wydatków zdominowana została przez wydatki majątkowe, które wyniosły 1 141 931,2 tys. zł (z czego 1 117 711,3 tys. zł przeniesiono na wydatki niewygasające z końcem 2021 r.), co stanowiło 85,7% wydatków Komendy ogółem. Wydatki bieżące zrealizowane zostały na poziomie 188 394,9 tys. zł (14,1% wydatków ogółem), a świadczenia na rzecz osób fizycznych 1 644,6 tys. zł (0,12%). Wykonanie pozostałych wydatków bieżących względem roku 2020 było niższe o 21 521,2 tys. zł (tj. o 25%), ponieważ w 2020 r. KG SG dysponowała dodatkowymi środkami finansowymi z rezerwy celowej, co umożliwiło jej realizację przedsięwzięć wynikających z „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020”¹⁶.

(akta kontroli T. IV, str. 66, 73-74, 191-273)

Wydatki majątkowe w SG zgodnie z ustawą budżetową po nowelizacji zaplanowane zostały w wysokości 145 163 tys. zł. W ciągu roku budżetowego plan wydatków majątkowych zwiększono do 1 277 586 tys. zł (1 140 318 tys. zł w ramach budżetu podstawowego i 137 268 tys. zł w ramach wydatków na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej). Na koniec 2021 r. wykonanie wydatków majątkowych (łącznie z wydatkami na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE) wyniosło 1 277 547 (w tym 1 128 861 tys. zł przeniesionych na wydatki niewygasające), co stanowiło 100% planu po zmianach. W KG SG wydatki majątkowe wyniosły 1 141 931,2 tys. zł (łącznie z 1 117 711,3 tys. zł wydatków niewygasających z końcem roku), co stanowiło 100% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2020 wykonanie wydatków majątkowych w KG SG zmieniło się istotnie – było większe o 982 025,4 tys. zł. Różnica wynikała z otrzymanych w ciągu roku dodatkowych środków finansowych na zabezpieczenie granicy państwowej.¹⁷

¹⁴ Wykonanie wydatków w KG SG w 2020 r. wyniosło 453 943,3 tys. zł.

¹⁵ W 2020 r. KG SG otrzymała także środki z działu 752 Obrona narodowa w wysokości 86 641,5 tys. zł.

¹⁶ Tj. modernizację sieci bezprzewodowych, zakup zestawów do szyfrowanej komunikacji, zakup oprogramowania do obróbki audio wideo oraz paliwa.

¹⁷ W przypadku porównania wykonania przez SG wydatków majątkowych w 2020 r. oraz 2021 r. bez uwzględniania wydatków niewygasających z końcem 2021 r. (1 128 861 tys. zł), w 2021 r. były one mniejsze o 212 010 tys. zł. Było to związane z zakończeniem z końcem 2020 r. realizacji przedsięwzięć wynikających z „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020” (127 675 tys. zł) oraz obniżeniem nakładów na finansowanie działań z udziałem środków zagranicznych oraz o charakterze międzynarodowym (78 189 tys. zł).

W zakresie wydatków majątkowych zaplanowano realizację czterech zadań na kwotę 3 750 tys. zł. W ciągu roku, z powodu niedostarczenia sprzętu przez Departament Energii USA, zrezygnowano z realizacji jednego zadania na kwotę 2 930 tys. zł, wprowadzono do planu realizację 14 nowych zadań (1 155 680 tys. zł) związanych przede wszystkim z presją migracyjną na granicy z Białorusią. Ostatecznie zrealizowano w pełni 16, pozostawiając jedno (1 115 400 tys. zł), dotyczące technicznego zabezpieczenia granicy państwowej na odcinku Podlaskiego OSG, niezrealizowane z powodu niemożności wyłonienia w 2021 r. wykonawcy .

(akta kontroli T. IV, str. 44-64, 186-187, 205)

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały wykonane w SG zgodnie z planem po zmianach w 100%. Najwyższe pod względem kwotowym wykonanie dotyczyło równoważników pieniężnych za brak lokalu mieszkalnego na kwotę 22 185 tys. zł (39% wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych) i dopłat do wypoczynku na kwotę 21 465 tys. zł (37,8% wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych). W KG SG wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 1 644,6 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach. Główne rodzaje świadczeń dotyczyły dopłat do wypoczynku w łącznej wysokości 1 336 tys. zł (81,2%) oraz przejazdów raz w roku dla funkcjonariuszy i ich rodzin w wysokości 174 tys. zł (10,6%).

(akta kontroli T. IV, str. 65, 73, 198-199)

Wydatki na wynagrodzenia i uposażenia w 2021 r. w SG wyniosły 1 386 070,99 tys. zł i były wyższe od analogicznych wydatków w 2020 r. o 53 959,79 tys. zł (tj. o 4%). Kształtowały się one w poszczególnych grupach następująco: osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 88 524,58 tys. zł (wzrost w stosunku do 2020 r. o 2 869,13 tys. zł, tj. 3,3%), członkowie korpusu służby cywilnej 86 209,37 tys. zł (wzrost w stosunku do 2020 r. o 2 432,14 tys. zł, tj. 2,9%), żołnierze i funkcjonariusze 1 211 337,04 tys. zł (wzrost w stosunku do 2020 r. o 48 658,52 tys. zł, tj. 4,2%). Przeciętne wynagrodzenie w SG wynosiło w 2021 r. 6 590,26 zł i było o 227,94 zł wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w 2020 r.

Wydatki na wynagrodzenia i uposażenia w KG SG wyniosły w 2021 r. 120 627 tys. zł i były wyższe od wydatków w 2020 r. o 4 506 tys. zł (tj. o 3,9%). Przeciętne wynagrodzenie wynosiło 7 082,75 zł i wzrosło w każdym ze statusów zatrudnienia w porównaniu z rokiem 2020: w grupie funkcjonariuszy o 1% (jednocześnie wydatki na uposażenia wzrosły w tej grupie w stosunku do 2020 r. o 3,9%) , w grupie członków korpusu służby cywilnej o 3%, a wśród osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń o 8%. Wzrost wydatków na wynagrodzenia w SG i KG SG wynikał ze wzrostu wypłat nagród rocznych i dodatkowego wynagrodzenia rocznego, które nastąpiło wskutek podwyższenia uposażeń i wynagrodzeń dokonanego w 2020 r. Ponadto na podstawie nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 r. limit finansowy SG został zwiększony o środki na wypłatę specjalnych dodatków motywacyjnych z utworzonego na ten cel funduszu motywacyjnego, który stanowił 6% funduszu wynagrodzeń i uposażeń.

(akta kontroli T. I, str. 492; T. III, str. 8-9, 615; T. IV, str. 142, 197-198, 361-365)

Przeciętne zatrudnienie w SG wynosiło w 2021 r. 17 526,8 osób i było wyższe od przeciętnego zatrudnienia w 2020 r. o 78,9 osób. Wzrost zatrudnienia nastąpił głównie w grupie żołnierzy i funkcjonariuszy (o 74 osoby) oraz członków służby cywilnej (o 6 osób). W grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń przeciętne zatrudnienie w porównaniu z rokiem 2020 o pozostawało na podobnym

poziomie. Wzrost zatrudnienia funkcjonariuszy nastąpił w wyniku usprawnienia procedury rekrutacyjnej (w tym zmianę rozporządzenia w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej¹⁸) oraz zintensyfikowanie działań promocyjnych.

Przeciętne zatrudnienie w KG SG wynosiło 1 207,2 i było wyższe od przeciętnego zatrudnienia w 2020 r. o 28,7 osób. Przeciętne zatrudnienie wzrosło wśród funkcjonariuszy (o 29,96 osób, tj. o 3,3%) oraz wśród osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (o 1,97 osób, tj. o 3,2%), natomiast wśród członków korpusu służby cywilnej utrzymywało się na podobnym poziomie¹⁹.

(akta kontroli T. I, str. 492; T. III, str. 615)

Przeciętne wykonanie planu zatrudnienia w SG pozostawało jednak niższe od planu po zmianach w każdym ze statusów zatrudnienia. W grupie funkcjonariuszy wynosiło 91,9% (plan 16 045, przeciętne wykonanie 14 406,8 etatów), w grupie członków służby cywilnej 87,5% (plan 1 628, przeciętne wykonanie 1425,40 etatów), w grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń 90,3% (plan 1 875, przeciętne wykonanie 1 694).

W przypadku KG SG wartości te przedstawiały się następująco: w grupie funkcjonariuszy 54,5% (plan 1 728, przeciętne wykonanie 942,2), w grupie członków służby cywilnej 69,6% (plan 288,925, przeciętne wykonanie 201,2), w grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń 60,97% (plan 104,7, przeciętne wykonanie 63,8)²⁰.

Główna przyczyna niepełnego zatrudnienia w grupie funkcjonariuszy związana była – pomimo wprowadzenia działań niwelujących – z warunkami finansowymi zatrudnienia w SG²¹. W przypadku korpusu służby cywilnej oraz pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagradzania niepełne wykonanie planu zatrudnienia wynikało trudności w pozyskiwaniu nowych pracowników o wymaganych kwalifikacjach, umiejętnościach praktycznych i doświadczeniu zawodowym, w zestawieniu z atrakcyjnością zatrudnienia w innych urzędach oraz sektorze prywatnym²².

(akta kontroli T. II, str. 269-272; T. III, str. 8-9; T IV, str. 142, 197-198, 361-365)

Plan wydatków Straży Granicznej został zwiększony środkami z rezerwy ogólnej i rezerw celowych o łączną kwotę 1 193 913 tys. zł (rezerwa ogólna - 10 250 tys. zł, rezerwy celowe budżetu państwa – 1 029 239,9 tys. zł²³, rezerwy celowe na finansowanie działań z udziałem środków zagranicznych oraz o charakterze

¹⁸ Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej weszło w życie 23 lipca 2020 r. (DZ. U. z 2020 r. poz. 1214).

¹⁹ W przypadku korpusu członków służby cywilnej w KG SG przeciętne zatrudnienie w 2021 r. było niższe o 3,24 osób (tj. 1,6%) w stosunku do roku 2020.

²⁰ Braki kadrowe w KG SG były wypadkową trzech głównych czynników: wysokimi wymaganiami wobec kandydatów do służby w Komendzie, nieadekwatnymi do tych wymagań zarobkami oraz sytuacją na granicy wschodniej, w wyniku której priorytetowym zadaniem stało się wzmocnienie etatowe jednostek realizujących zadania bezpośredniej ochrony granicy państwowej.

²¹ Przy czym wprowadzenie pakietu działań optymalizujących nabór do służby w Straży Granicznej stworzyło warunki do poprawy sytuacji kadrowej formacji.

²² Ponadto zgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdania Rb-70, do stanu zatrudnienia nie zostały ujęte osoby, które nie otrzymywały za dany okres wynagrodzenia, tj. m.in. osoby będące na urloпах bezpłatnych, wychowawczych, macierzyńskich oraz zasiłkach chorobowych.

²³ Pozycja rezerwy: 8, 35, 44, 46, 56, 59.

międzynarodowym – 154 423 tys. zł). Środki z rezerwy ogólnej i rezerw celowych²⁴ budżetu państwa zostały wykorzystane w całości, przy czym na wydatki niewygasające z końcem roku przeniesione zostało łącznie 1 000 738 tys. zł. Ze środków z rezerw celowych na finansowanie działań z udziałem środków zagranicznych oraz o charakterze międzynarodowym nie została wykorzystana kwota 67 tys. zł. Było to spowodowane zmiennością zjawiska migracji oraz silną presją migracyjną na odcinku granicy z Białorusią, w wyniku czego nie było możliwe jednoznaczne określenie poziomu wydatków w ujęciu rocznym przeznaczonych na projekty Funduszu Azylu Migracji i Integracji.

(akta kontroli T. III, str. 12-13, 36-614; T. IV, str. 142-184)

W Komendzie Głównej SG badaniem objęto 100% zwiększenia planu wydatków środkami z rezerwy o ogólnej i 79,7% zwiększenia planu wydatków środkami z rezerw celowych. W ramach badania rezerwy ogólnej dokonano sprawdzenia środków przeznaczonych na zabezpieczenie potrzeb związanych z koniecznością wzmocnienia ochrony na polsko-białoruskim odcinku ochrony granicy państwowej. W ramach badania rezerw celowych dokonano sprawdzenia najwyższego zwiększenia planu finansowego, tj. poz. 8 (zwiększenie o 800 000 tys. zł) z przeznaczeniem na uzupełnienie wydatków związanych z realizacją budowy zabezpieczenia granicy państwowej. W wyniku badania stwierdzono, że wykorzystanie środków rezerw nastąpiło zgodnie z przeznaczeniem. Zmiany w planie finansowym jednostki wynikały z faktycznych potrzeb, były celowe i wprowadzono je po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu planu wydatków.

(akta kontroli T. IV, str. 366-369)

Stan zobowiązań niewymagalnych w SG na koniec 2021 r. wyniósł 39 284,4 tys. zł i był większy od kwoty zobowiązań na koniec 2020 r. o 3 290,2 tys. zł (9,1%). Główne zobowiązania dotyczyły wynagrodzeń (62% zobowiązań ogółem, tj. 24 454 tys. zł – w tym m.in. 11 758 tys. zł z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników za 2021 r. wypłaconego w lutym 2022 r. oraz 12 324 tys. zł z tytułu uposażeń funkcjonariuszy), wydatków bieżących (26% zobowiązań ogółem, tj. 10 339 tys. zł – w tym 3 355 tys. zł z tytułu zakupu energii) oraz pochodnych od wynagrodzeń pracowników i uposażeń funkcjonariuszy (9,4%, tj. 3 688 tys. zł). Na koniec 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W KG SG stan zobowiązań niewymagalnych na koniec 2021 r. wyniósł 4 454,3 tys. zł i był wyższy od kwoty zobowiązań na koniec 2020 r. 644,8 tys. zł (o 16,9%). Główne zobowiązania obejmowały wypłatę 1 411 tys. zł z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracowników, 1 167 tys. zł z tytułu uposażenia funkcjonariuszy oraz 720 tys. zł – z tytułu zakupu usług.

(akta kontroli T. III, str. 494-498; T. IV, str. 67)

Wydatki SG, które w 2020 nie wygasły z upływem roku budżetowego, obejmowały 11 przedsięwzięć i wyniosły łącznie 55 571,9 tys. zł (w tym w KG SG było to osiem przedsięwzięć na sumę 42 001,5 tys. zł). Dziesięć z tych wydatków zostało wykonanych w terminie do 30 listopada 2021 r. oraz zgodnie z przeznaczeniem (w KG SG wszystkie takie wydatki zostały wykonane w terminie i zgodnie z przeznaczeniem). W jednym przypadku SG nie wykorzystwała środków na wydatki niewygasające do 30 listopada 2021 r. Dotyczyło to „Zakupu patrolowej jednostki pływającej o długości do 20 m

²⁴ Środki niewykorzystane wyniosły 8,44 zł.

z funkcją ratowania życia na morzu” na kwotę 7 777,7 tys. zł, do którego nie doszło z powodu wadliwego wykonania umowy przez wykonawcę (jednostka pływająca w trakcie prób stoczniowych nie spełniała głównych parametrów taktyczno-technicznych²⁵). Brak dostawy jednostki patrolowej jest obecnie przedmiotem właściwego postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Generalną.

(akta kontroli T. III str. 13-14, 643-643)

Wydatki SG, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego wyniosły 1 131 171,8 tys. zł. Dotyczyły one przede wszystkim budowy zabezpieczenia na granicy państwowej (1 115 400 tys. zł), a także rozbudowy budynku administracyjnego SG w Warszawie, zakupu amunicji i budowy obiektów na potrzeby PSG w Częstochowie. Główną przyczyną niewykorzystania środków w 2021 r. była pandemia Covid-19, która wpłynęła na tempo prowadzonych prac budowlanych oraz spowolniła działania produkcyjne wytwórcy amunicji. W przypadku budowy zabezpieczenia granicy państwowej Komendant Główny, pomimo starań, nie zdołał zawrzeć umów z wykonawcami do końca 2021 r. (zawarcie pierwszych umów planowane było na połowę grudnia 2021 r., jednak ostatecznie udało się je zawrzeć 3 i 4 stycznia 2022 r.). Komendant 6 grudnia przekazał Ministrowi SWiA wykaz wydatków niewygasających z końcem roku budżetowego wraz z wymaganym uzasadnieniem.

(akta kontroli T. III, str. 14, 644-658; T. IV, str. 317)

Badaniem objęto wydatki budżetu państwa w kwocie 23 082 tys. zł, tj. 11,7% wydatków Komendy Głównej SG, jako dysponenta III stopnia. Doboru próby wydatków dokonano drogą losowania metodą monetarną (MUS) na podstawie wydatków zaewidencjonowanych na koncie 130. Z próby kontrolnej wyłączono wydatki płacowe, wydatki na dotacje oraz wydatki poniżej 1000 zł. W sposób celowy do badania wybrano m.in. wydatki o największej wartości oraz wydatki dokonane w ramach realizacji umów zawartych w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Badaniem objęto 43 dowody księgowo obejmujące kwotę 16 033,5 tys. zł (wylosowanych metodą MUS) oraz 2 dowody księgowo na kwotę 7 048,5 tys. zł dobrane celowo. W badanej próbie sprawdzono wydatki bieżące na kwotę 20 696,2 tys. zł, wydatki majątkowe na kwotę 2 370,6 tys. zł oraz wydatki świadczeń na rzecz osób fizycznych na kwotę 15,2 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wyżej wymienionych wydatków dokonano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, nie nastąpiły przy tym naruszenia celowości i zgodności z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, o których mowa w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli T. IV, str. 307-316)

W powyższej próbie wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych²⁶. W wyniku odrębnej analizy czterech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego²⁷ na łączną kwotę 2 956,3 tys. zł, tj.:

²⁵ W szczególności dotyczyło to prędkości maksymalnej statku.

²⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. (dalej: pzp).

²⁷ W tym jedno zamówienie, do udzielenia którego zastosowano pzp oraz trzy do udzielenia których nie zastosowano pzp z uwagi na wartość zamówienia lub inne ustawowe przesłanki wyłączenia.

- zakupu i dostawy kompletu łopat wirnika nośnego typu 30.29.000.00.03 do śmigłowca PZL W-3 AM Anakonda (2 248,4 tys. zł, zamówienie z wolnej ręki, zrealizowane w całości),
- dostawy obuwia wyjściowego i służbowego (505,8 tys. zł, tryb podstawowy, zrealizowane w całości),
- rozbudowy bramki ABC w Kętrzynie (58,2 tys. zł, zamówienie podprogowe, zrealizowane w całości),
- zakupu 3 kompletów Poligrafów (143,9 tys. zł, zamówienie podprogowe, zrealizowane w całości),

nie stwierdzono naruszeń przepisów pzp i decyzji Nr 187 Komendanta Głównego Straży Granicznej w sprawie organizacji w KG SG postępowań o udzielenie zamówień o wartości mniejszej niż 130 000 zł.

(akta kontroli T. I. str. 171-196, 403-484; T. IV, str. 75-139, 350-360)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich zrealizowane w 2021 r. przez Straż Graniczną w części 42 wyniosły 1276,9 tys. zł, co stanowiło 89% planu po zmianach i 48% wydatków 2020 r. (2 665 tys. zł). Wydatki zostały poniesione w ramach trzech projektów współfinansowanych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, na rzecz których zabezpieczono w planie wydatków środki w wysokości 1 428 tys. zł. Projekty te związane były ze wzmocnieniem ochrony granic zewnętrznych UE poprzez rozwój kynologicznej działalności szkoleniowej, wzmocnieniem kompetencji i kwalifikacji służb publicznych w obszarze migracji i azylu oraz wzmocnieniem potencjału SG w realizacji ustawowych zadań służbowych w obszarze współpracy międzynarodowej, transgranicznego przemieszczania odpadów oraz zwalczania przestępczości zorganizowanej. W ramach realizacji budżetu środków europejskich zorganizowano w SG m.in. konferencje, kursy doszkalające, wizyty partnerskie, dokonano zakupów pojazdów do przewozu psów oraz zainicjowano procesy przebudowy sali dydaktycznej w Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie, zakupu toru przeszkód, zewnętrznej siłowni czy modułów do przechowywania materiałów wybuchowych. Zasadniczą przyczyną niepełnej realizacji planu po zmianach była sytuacja pandemiczna oraz kryzys migracyjny na odcinku granicy z Białorusią, mające znaczący wpływ przede wszystkim na możliwość realizacji projektów szkoleniowych²⁸.

Projekty z udziałem wydatków budżetu środków europejskich nie były realizowane przez Komendę Główną SG (dysponenta III stopnia).

(akta kontroli T. II, str. 10-11, 224-225; T. III, str. 11 T. IV, str. 142-147, 268-270)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r. w zakresie wydatków. Zostały one rzetelnie zaplanowane i zrealizowano je w sposób celowy i oszczędny. Różnice dotyczące

²⁸ W związku z tym Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzją z dnia 22.11.2021 r. oraz 30.12.2021 r. dokonał blokady wydatków BŚE do końca 2021 r. w wysokości 151 tys. zł.

planowania i wykonania – przede wszystkim w zakresie wydatków majątkowych – wynikały z sytuacji presji migracyjnej na granicy z Białorusią, oraz trwającego w kraju stanu epidemii.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2021 r. przez Komendanta Głównego SG jako dysponenta II stopnia części 42 – Sprawy wewnętrzne i sprawozdań jednostkowych KG SG (dysponenta III stopnia):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb- 28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez Komendanta Głównego SG, jako dysponenta II stopnia, na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli T. I, 201-382; T. II, str. 37-135, 221-493, T. IV, str. 65-72)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Zostały one przygotowane terminowo oraz prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęty w KG SG system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę ich prawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

W związku z brakiem stwierdzonych nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK nie formułuje uwag i wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa,   kwietnia 2022 r.

Prezes
Najwyższa Izba Kontroli
Marian Banaś

.....
podpis

---

²⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy. Natomiast w przypadku podjęcia decyzji o niezgłaszaniu zastrzeżeń, NIK zwraca się z prośbą o niezwłoczne przekazanie tej informacji.